

EKSLIBRISAI LIETUVOS MEDICINOS BIBLIOTEKOJE

Regina VAIŠVILIENĖ

*Dail. V. Daniliauskaitė.
1984*

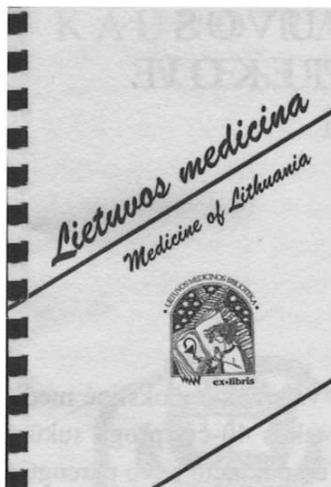
Pirmąjį ekslibrisą „Ex Libris. Valstybinė mokslinė medicinos biblioteka“ 1984 m. bibliotekos 40-čio proga sukūrė grafikė Viktorija Daniliauskaitė. Tuo pat metu buvo parengtas ir ženklelio projektas, pagal kurį Klaipėdos dailės kombinata buvo pagamintas metalinis ženklelis dengtas balta-raudona emale.

Spėjama, jog pirmąjį profesionalų ženklą-logotipą galėjo sukurti dailininkas Albertas Gurskas apie 1973-74 metus bibliotekos 30-čio proga. Deja, tikslų duomenų neišliko. Tai žinome iš Viktorijos Daniliauskaitės pasakojimo, jog ji yra klaususi apie šį ženklą buvusios direktorės Aldonos Rėkuvienės ir net paties dailininko A. Gursko, nes jis galėjęs padėti apipavidalinti bibliotekos informacinį bukletą.

1990 m. bibliotekai pakeitus pavadinimą, dailininkė V. Daniliauskaitė ekslibrisą perkūrė „Ex Libris. Lietuvos medicinos biblioteka“.

Ekslibrisų kolekcija Lietuvos medicinos bibliotekoje

1994 m. Lietuvos medicinos bibliotekoje (įkurta 1944 m. spalio 9 d.) buvo surengta pirmoji tarptautinė ekslibrisų paroda-konkursas „Lietuvos medicina“. Konkurso dalyviams buvo pateiktos žymiausių Lietuvos medikų pavardės, keletos insti-

Parodos katalogas Lietuvos medicina. 1994.

tucijų pavadinimų: *Lietuvos raudonojo kryžiaus draugija*, *Lietuvos medicinos biblioteka*, *Kauno medicinos akademija*, *Lietuvos medicinos ir farmacijos istorijos muziejus* ir kt. Į kvietimą atsiliepė 39 autoriai iš 16 šalių, pateikta 112 darbų. Iš Lietuvos savo darbus pateikė 12 menininkų, tris ekslibrisus atsiuntė JAV gyvenantis dailininkas Vytautas O.Virkau. Parengtas ir išleistas parodos katalogas „*Lietuvos medicina*“ (200 egz.), kuriame pateikta glausta informacija apie parodos organizatorius – Lietuvos medicinos biblioteką ir Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugiją bei trumpa Lietuvos medicinos istorija lietuvių ir anglų kalbomis. Didžioji dauguma ekslibrisų buvo dedikuoti žymiesiems Lietuvos medikams: profesoriams Vytautui Sirvydžiui, Jurgiui Brėdikiui, Algimantui Marcinkevičiui, Antanui Sučilai, Juozui Meškauskui, Pranui Mažyliui, Petru Avižoniui, Ferdinandui Bendoraičiui ir kt. **Medicinos bibliotekai sukurta 17 ekslibrisų Lietuvos ir užsienio autorių.**

Aušra Čapskytė tapo konkurso nugalėtoja, kitų autorių ekslibrisai bibliotekai:

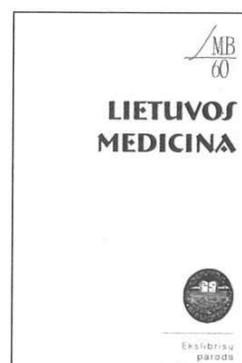
Paroda suartino bibliotekos kolektyvą su daugeliu Lietuvos menininkų. Netrukus savo darbus eksponavo žinomi ekslibriso meistrai: Stanislava Darija Maleckienė, Irenos Trečiokaitės Žebenkienės darbus eksponavo dukra Danguolė Žebenkaitė Daugirdienė, Viktorija Daniliauskaitė, Aldona ir Algis Kliševičiai, Valerijonas Vytautas Jucys, Birutė Matjošaitytė, Aušra Čapskytė, Alfonsas Čepauskas, Klemensas Kupriūnas ir kt., taip pat eksponuotos dalys kolekcijų: „Vilnius – Metropolis Lituaniae“, „Catechismus – 450“ ir kt. bei paroda „Prasmingi draugystės simboliai“, skirta italų vaikų gydytojui Enzo Pellai. Parengtas parodos katalogas, V. Daniliauskaitė sukūrė ir atspaudė dailų plakatą, atidaryme dalyvavo Italijos ambasados Lietuvoje atstovai, Lietuvos-Italijos draugijos nariai, dailininkai, kolekcininkai.

Artėjant bibliotekos 60-čiui buvo nuspręsta kreiptis į Lietuvos menininkus pakviečiant dalyvauti parodoje, pristatant ekslibrisus lietuviškosios medicinos tema sukurtus įvairiausiu metu. Į kvietimą atsiliepė 59 autoriai ir pateikė 290 darbų. Kolekcija pasipildė žymiausių Lietuvos dailininkų įvairiausia technika sukurtais darbais. Išleistas dailus parodos katalogas.

2014 m. bibliotekos jubiliejinei datai minėti pakvietėme Lietuvos dailės akademijos (VDA) grafikos studijų studentus sukurti ekslibrisą „savo gydytojui“ ar medicinos institucijai. Į kvietimą atsiliepė 34 žinomi Lietuvos menininkai ir 15 VDA Grafikos katedros studentų. Iš viso gavome 230 darbų. Šiai parodai daugiausi darbų pateikė: dailininkai Klemensas

Parodos plakatas. Dail. V. Daniliauskaitė.

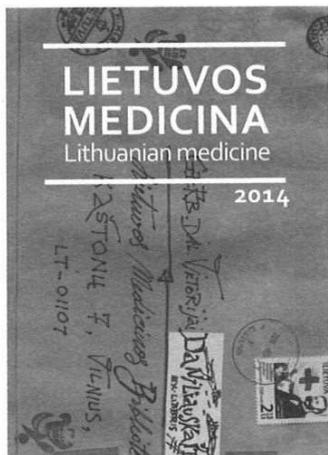
Parodos katalogas Lietuvos medicina. 2004. Bibliotekai skirtų ekslibrisų kolekcija pasipildė net kelių autorių darbais.: V. Daniliauskaitės, Rasos Dočkutės, Roberto Mikonio, Klemenso Kupriūno.

Dail. E. Mažrimas.

Kupriūnas, Aušra Čapskytė, Valerijonas Vytautas Jucys. Jaunieji menininkai pristatė 37 darbus. Jauniesiems menininkams buvo pasiūlyta prie darbų parašyti komentarus: kam, kodėl skiriamas darbas, ką jam reiškia ekslibrisas. Įrašai katalogui suteikė lengvumo, tam tikro žavesio, pvz.: Urtė Baranauskaitė ekslibrisą skyrė oftalmologijai: „Ekslibrisą skiriu ne konkrečiam asmeniui, o oftalmologo profesijai ir jos pasiekimams“, Dominykas Canderis – onkologijai, Ugnė Žilytė – medicinos seserims „Aliejinė lempa – tarptautinis medicinos seserų ir

slaugytojų simbolis, siejamas su legendine med. seserimi Florence Nightingale (vadinama „Ponia su lempa“), bei šios profesijos ypatumais – budėjimu prie ligonio ir dieną, ir naktį“, Vilmantas Žumbys – gydytojui Vaclovui Intui: „Mano kraštietis, gydytojas, akmenų muziejaus įkūrėjas. Džiaugiuosi tuo, kad gyvenome tuo pačiu laiku, toje pačioje vietoje. Iš savo mokytojo, skulptoriaus Rimanto Eidėjaus, kuris kūrė medalį ir paminklą V. Intui, jaučiau nebylų įpareigojimą padaryti ex libri Mosėdžio garsintojui ir taip parodyti savo pagarbą jam. Ne iš karto pastebimu medžių motyvu ex librisė stengiuosi perteikti gydytojo potraukį gamtai/augalams, statiška kompozicija, galvos forma simbolizuoja kitą Vaclovo Into aistrą – akmenis, sutelktas žvilgsnis – rūpinimosi kitais ženklas“. Atsitiko ir netikėtų kuriozinių atvejų, kai jaunas menininkas Žilvinas Bražukas, matyt, norėdamas papokštauti sukūrė ekslibrisą „Žarnauskui. Išgalvotam virškinamojo trakto ligų gydytojui“. Autorius nė nepagalvojo, pasidairyti internete ir pasitikslinti, ar tokios pavardės nėra iš tikrųjų. Taip ir buvo, vienas tokių – dr. Algirdas Jonas Žarnauskas (chemijos mokslai). Apie šios ir panašios paskirties ekslibrisus, kurie ne visai atitinka ekslibriso, kaip knygos nuosavybės ženklo, funkciją yra įvairiausių nuomonių tiek menininkų, tiek meno tyrėjų bei kolekcininkų. Parodos katalogo dizainą kūrė ir maketavo VDA Grafikos katedros studentas Vilmantas Žumbys. Pastarųjų dviejų parodų kuratorė ir katalogų sudarytoja – dailininkė Viktorija Daniiliauskaitė.

Parodos katalogas Lietuvos medicina. 2014 Katalogo viršelis.

Bibliotekos 70-ojo gimtadienio proga bibliotekos bičiulis dailininkas ir kolekcininkas Valerijonas

Vytautas Jucys padovanojo dalį ekslibrisų kolekcijos lietuviškosios medicinos tema. „*Visų ekslibrisų surinkti neįmanoma, taigi ir mano rinkinyje dominuoja dvi pagrindinės temos – erotiniai ekslibrisai ir knygos ženklai, skirti medikams*“ – parodos „Ekslibrisai medikams“ (1998 m.) atidaryme kalbėjo menininkas. Bibliotekai perduota 60 ekslibrisų, sukurty 30-ties žymiausių Lietuvos dailininkų: Vlados Černiauskaitės, Petro Rauduvės, Gedimino Pempės, Vinco Kisarausko, Vaclovo Kosciuškos, Jono Liolio, Jono Kuzminskio (vyresn.), Augustino Burbos, Ievos Labutytės, Stasės Medytės, Jūratės Stauskaitės. Atsidėkojant už dovaną, buvo parengtas Valerijono Vytauto Jucio dovanotų darbų katalogėlis ir įteiktas dailininkui jo 85-ojo gimtadienio proga. Pavadiname „katalogėliu“, nes vis tikimės rasti rėmėjų ir kolekcijos darbus išleisti gražiai poligrafiškai apipavidalintus.

2017 m. kartu su Lietuvos gydytojų sąjunga buvo išleistas didelio formato albumas „Ekslibrisai gydytojams“. Iš bibliotekoje esančios kolekcijos buvo atrinkti ekslibrisai skirti tik gydytojams. Tai buvo nelengva užduotis, nes labai daug asmenų pavardžių ir vardų reikėjo tikslinti, aiškintis jų specialybę. Leidinyje pateikti 357 darbai gydytojams ir 25 ekslibrisai Lietuvos medicinos bibliotekai.

Netikėtai kolekcija pasipildė Lietuvos ekslibriso grando Gerardo Bagdonavičiaus keletu darbų, skirtų šiaurietei gydytojai Laisvūnei Petkevičienei ir jos vyrui Stasiui Petkevičiui, kopijomis.

Šiuo metu kolekcijoje turime apie 800 darbų daugiau nei 120 Lietuvos ir 16 užsienio autorių. Kolekcija galime pagrįstai didžiutis, nes joje atsispindi visas spektras Lietuvoje kūrusių ir kuriančių menininkų bei jų darbai: Domicelės Tarabildienės, Lili Janinos Paškauskaitės, Laimos Bronislavos Pučkoriūtės, Irenos Geniušienės, Alberto Gursko, Valentino Antanavičiaus, Antano Kmieliausko, Saulės Kisaraiskienės, Vinco Kisarausko, Geručio Kalpoko, Vytauto Valiaus ir kitų žinomų Lietuvos menininkų. Seniausias ekslibrisas bibliotekos kolekcijoje medicinos tema – dailininkės I. Geniušienės „Ex Libris R.Vailionytė“, sukurtas 1958 m.

Ekslibrisai bibliotekos darbuotojams. Tikriausiai nedaugelis kolektyvų galėtų pasigirti sulaukę tokios dovanos, kaip ekslibrisas kiekvienam bibliotekos nariui. 2010 m. vasarą dailininkas Klemensas Kupriūnas rengė personalinę ekslibrisų par-

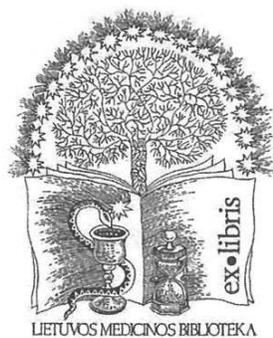
Leidinio viršelis.

Viktorija Daniliauskaitė.
1994 X3, 82×73

Aušra Čapskytė.
1994 MT, 65×80

Aušra Čapskytė.
1994 MT, 90×70

Ryszard Bandosz, Lenkija.
1994 X3, 64×57

Karoly Andrusko, Jugoslavia.
1994 X2, 80×65

Andrei Chvorost, Ukraina.
1994 L 117×112

Andrei Chvorost, Ukraina.
1994 L 70×100

Moises Lucas, Brazilija.
1994 P6, 65×45

Jindrich Novak, Čekija.
1994 C3, C6, 85×119

Vytautas Osvaldas Virkau.
In Memoriam Kazys Oželis.
(1886-1960)
1994 MT, 64×64

Vytautas Osvaldas Virkau.
In Memoriam Vincas Pietaris
(1850-1902)
1994 MT, 75×47

Vytautas Osvaldas Virkau.
In Memoriam Petras Avižonis
(1875-1939)
1994 MT, 50×45

Ana Karlsona, Latvija.
Lietuvos medicinos vesturė
Juozas Meškauskas.
1994 P1, 66×62

Klemensas Kupriūnas.
2010 MT, 60×56

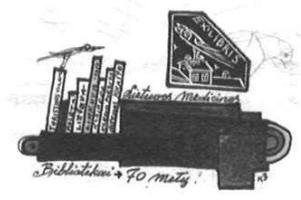
Klemensas Kupriūnas.
2010 MT, 70×60

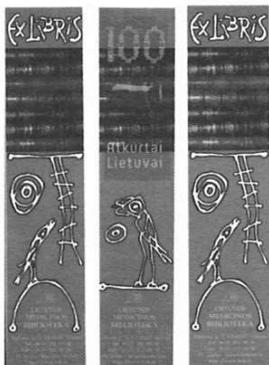
Klemensas Kupriūnas.
2014 MT, 100×70

Klemensas Kupriūnas.
2014 MT, 90×114

Klemensas Kupriūnas.
2014 MT, 80×110

*Klemensas Kupriūnas.
Perkurti bibliotekos skirtukai.
2004–2018*

*Klemensas Kupriūnas.
2020 MT, 14,7×9,3*

*Vladas Kudaba.
2019 MT*

odą. Į atidarymą autorius atvyko ne tik su Utenos krašto beržų sulos puodyne, bet ir ekslibrisu kiekvienam darbuotojui. Ekslibrisai buvo eksponuojami atspausdintais blokais A4 formato lapuose, tačiau po parodos, kas tik norėjo, galėjo gauti jam skirto ekslibriso kopiją. Tai iš tiesų netikėta dovana.

Dailininkas K. Kupriūnas ir biblioteka rengė dr. Eugenijai Šimkūnaitei skirtų ekslibrisų parodą. Kolekcija pasipildė dar keliomis dešimtimis ekslibrisų vienai temai skirtų ekslibrisų.

Apie lietuvišką medicinos ekslibrisą

Iki 1994 m. informacijos apie ekslibrisus medicinos tema Lietuvoje surasti nepavyko. Po ekslibrisų parodos-konkurso „Lietuvos medicina“ spaudoje pasirodė keletas informacinių žinučių apie įvykusią parodą ir kam ji buvo skirta, tačiau nerandame išsamesnės medžiagos apie eksponuotus darbus ar jų autorius. Daugiau informacijos apie ekslibrisą, jo reikšmę visuomenėje bei parodos autorius ir jų darbus pateikė dailininkė Viktorija Daniliauskaitė katalogo „Lietuvos medicina“ (2004) įvadiniame staipsnyje. Ji parodos kuratorė ir katalogo sudarytoja.

Apie Lietuvos medicinos bibliotekoje turimą ekslibrisų kolekciją plačiausiai pradėta kalbėti apie 2014 metus, kai buvo rengiama trečioji ekslibriso „Lietuvos medicina. 2014“ paroda.

Publikacijos apie kolekciją, apie medicinos ekslibrisą apskritai, medikus kuriančius, renkančius ekslibrisus, įvairių bibliotekų kolekcijas pasirodė 2014-2015 metais, tai: R. Vaišvilienės „Ekslibrisas – atminties ir padėkos ženklas medikams“ (Gydytojų žinios. – 2014, Nr. 20.), V. Daniliauskaitės „Ekslibrisų rinkinys Lietuvos medicinos bibliotekoje“ (Tarp knygų, 2015, Nr. 1), J. Valančiūtės „Nuoširdžiausia dailininkų dovana gydytojams – ekslibrisas“ (Slauga. Mokslas ir praktika, 2015, Nr. 1) ir kt. Pirmą kartą publikacija „Medical bookplate collection in Lithuanian Library of Medicine“ (R. Vaišvilienė, V. Daniliauskaitė) buvo išspausdinta *Journal of the European Association for Health Information and Libraries* (EAHIL, 2015, vol. 11, no. 1) http://eahil.eu/wp-content/uploads/2014/11/Journal_2015_vol11_n1.pdf

Pirmas viešas kolekcijos pristatymas ne bibliotekoje įvyko 2015 metais Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje vykusioje konferencijoje „Gerardas Bagdonavičius ir Šiaulių krašto knygos ženklai“. Pranešimą tema „Ekslibrisai šiauliečiams ir šiaulių dailininkų kūriniai Lietuvos medicinos bibliotekos ekslibrisų kolekcijoje“ skaitė Regina Vaišvilienė. Konferencijos medžiaga ir skaityti pranešimai išspausdinti leidinyje „Gerardas Bagdonavičius ir Šiaulių krašto knygos ženklai“ (2017).

Apie medicinos ekslibrisą ir kolekciją užsimenama menotyrininkės Ievos Pleikienės disertacijoje „Lietuvos mažoji grafika. Meninės komunikacijos paštu formos (1960-1990) [Rankraštis] : daktaro disertacija“ (2004) bei dailininko ir kolekcininko Valerijono Jucio knygoje „Homo Sum. Esu žmogus“ (2012) .

Laikui bėgant, vis labiau kreipiamas dėmesys į leidinius, skirtus Lietuvos ekslibrisui ar susijusius su knyga, knygos kultūra, knygos ženklais, atkreipiamas dėmesys ir į knygos ženklus medicinos tema. Iš peržiūrėtų šaltinių pavyko surasti šiek tiek senesnių žinių, susijusių su knygos ženklais medikams. Viktoro Cimkausko straipsnio „Naujasis lietuviškas knygos ženklas“ (XXVII knygos mėgėjų metraštis. 1937, [T.] 2, p. 37–44) pabaigoje pateiktame sąrašė yra įrašas „ex libris dr. K. Grinius“. Galima spėti, jog dailininkas Jonas Burba ekslibrisą galėjo sukurti Kazio Griniaus 70-ojo gimtadienio proga. V. Kisarausko knygoje „Lietuvių ekslibrisas“ (1991) randame Telesforo Valiaus „Es libris. Vytautas Sirijos Gira“, sukurtą 1935 m.

Lietuviai gydytojai, prisidėję prie lietuviškojo ekslibriso sklaidos

Vitolis E. Vengris (biomedicinos mokslų daktaras, gyvena JAV) ne tik kolekcionuoja ekslibrisus, jis vienas pirmųjų išleido gan išsamią lietuviško ekslibriso veikalą „Lithuanian bookplates = Lietuvių ekslibriai“ (Chicago, 1980).

Lidija Šimkutė Pocius (dietologė, poetė, parodų organizatorė Australijoje) taip pat kolekcionavo lietuviškus ekslibrisus, organizavo parodas, sudarė ir leido parodų katalogus: „Lietuviški ex libris = Lithuanian bookplates : iš Lidijos Pocienės rinkinio“ (1980), „Contemporary Lithuanian bookplates“ (1989).

Medicinos ekslibrisas pasaulyje

Ekslibrisai medicinos tema gerai žinomi ir populiarūs visame pasaulyje. Jais domisi, kuria, kolekcionuoja ir medikai. Gydytojo Roland G. Curtain knyga „The Book-plate of Physicians with remarks on the physicians leisure-hour „Hobbies“ (Philadelphia, 1910) – viena tų knygų, kurioje rašoma apie ekslibrisų kolekcionavimą kaip apie puikią laisvalaikio praleidimo ir nusiramino formą po sunkios mediko darbo dienos <http://babel.hathitrust.org/cgi/pt?id=chi.086881206;view=1up;-seq=9>, skatinama ir patiems užsiimti ekslibriso kūryba. Kaip pavyzdį galima pateikti prancūzų gydytoją, medicinos istorijos tyrinėtoją dr. Teodorą Veterį (Theodore Vetter (1916-2004), kuris, draugo menininko paskatintas, pats ėmė kurti ekslibrisus. Sukūrė per 200 ekslibrisų, kurie sulaukė tarptautinio pripažinimo.

JAV vaikų gydytojas, medicinos istorijos tyrinėtojas ir propaguotojas, aistringas medicinos ekslibrisų kolekcionierius Samuel X. Rabbill išleido vieną pirmųjų bibliografinio turinio knygų apie ekslibrisą „Bibliography of medical ex libris literature“ (1951 m.), kuri minima daugelyje literatūros šaltinių.

Medikams pirmieji ekslibrisai pradėti kurti XVI a. pradžioje. Manoma, kad pirmasis ekslibrisas buvo sukurtas žinomo dailininko Luko Kranacho (Luc Cranach) „Exlibris des Dr. Dietrich Block“ 1509 m. ()(*Kropp R. Ex Libris Von Ärzten-Über Ärzten-Für Ärzten. – Pneumologie. 2010, 64, 249-154.*)

Gausios medicinos ekslibrisų kolekcijos yra saugomos Didžiosios Britanijos, Airijos, Danijos, Lenkijos, Čekijos, Australijos, JAV bibliotekose. Apie jas rašoma spaudoje, leidžiami katalogai, bukletai, knygos, sudaromos autorių ir literatūros apie

medicinos ekslibrisą duomenų bazės. Apie Lietuvos medicinos bibliotekoje saugomą 359
kolekciją plačiau galima susipažinti LMB tinklalapyje www.lmb.lt > [http://www.lmb.lt/lietuviskosios-medicinos-ekslibrisu-kolekcija/Literatūra medicinos ekslibriso](http://www.lmb.lt/lietuviskosios-medicinos-ekslibrisu-kolekcija/Literatūra%20medicinos%20ekslibriso%20tema)
tema. Publikacijos lietuviškojo medicinos ekslibriso tema

Literatūra:

1. Daniliauskaitė V. Lietuvos medicinos bibliotekai – 70 // Lietuvos medicina. 2014. Ekslibrisų parodos katalogas – V., 2014, p. 4.
2. Vaigonytė E. // Bibliotekų darbas, 1985, Nr. 3, p. 21.
3. Žemaitytė Z. // Literatūra ir menas, 1995, vas. 11d.
4. Dainovskytė M. [Nedidukėje kartoninėje...] // Lietuvos medicina. 2014. – V., 2014, p. 8.
5. Kropp R. Ex Libris von Arzten-Uber Arzten-Fur Arzten //Pneumologie, 2010, 64, p. 249-254.
6. Medical bookplate collection in Lithuanian Library of Medicine / Regina Vaišvilienė, Viktorija Daniliauskaitė // EAHIL. – 2015, vol. 11, no. 1, p. 23-27. http://eahil.eu/wp-content/uploads/2014/11/Journal_2015_vol11_n1.pdf
7. Kisarauskas V. Lietuvos knygos ženklai, 1518-1918, V., Mokslas, 1984 - 219 psl.
8. 10 metų gyvenimo su galerija / Viktorija Daniliauskaitė. – Iliustr. // Literatūra ir menas. – 2005, rugs. 16, p. 22.
10. Nuoširdžiausia dailininkų dovana gydytojams – ekslibrisas / Janina Valančiūtė // Slauga. Mokslas ir praktika. – 2015, Nr. 1. – P. 18.
11. Ekslibrisų rinkinys Lietuvos medicinos bibliotekoje / Viktorija Daniliauskaitė // Tarp knygų. – 2015, Nr. 1. – p. 26-27.
12. Medical bookplate collection in Lithuanian Library of Medicine / Regina Vaišvilienė, Viktorija Daniliauskaitė // EAHIL. – 2015, vol. 11, no. 1, p. 23-27. http://eahil.eu/wp-content/uploads/2014/11/Journal_2015_vol11_n1.pdf
13. Jubiliejus paminėtas meno paroda // Gydytojų žinios. – 2014, lapkr. 30.– P. 6
14. Ekslibrisas – atminties ir padėkos ženklas medikams / Regina Vaišvilienė // Gydytojų žinios. – 2014, Nr. 20.– P. 9, 12.
15. Lietuvos medicinos bibliotekai – 70 / Viktorija Daniliauskaitė. – Gretut. tekstas angl. // Lietuvos medicina, 2014. – Vilnius : Lietuvos medicinos biblioteka, 2014. – P. 4-7.
16. [Nedidukėje kartoninėje papkėje...] / Milda Dainovskytė.– Gretut. tekstas angl. // Lietuvos medicina, 2014. – Vilnius: Lietuvos medicinos biblioteka, 2014. – P. 8-9.
17. Knygos ženklų pažymėtas kūrėjo gyvenimas / Janina Valančiūtė. – Iliustr. // Tarp knygų. – 2013, Nr. 1, p. 26.

- 360 18. Su knyga ir tarp knygų: [pokalbis su Lietuvos medicinos bibliotekos darbuotoja, dailininke Viktorija Daniliauskaite] / kalbėjosi Vaidenė Grybauskaitė. – Iliustr. // Tarp knygų. – 2011, Nr. 12.– p. 24-26.
19. Ekslibrisų medikams kūrėjo prisiminimų knyga / Janina Valančiūtė. – Iliustr. // Slauga. Mokslas ir praktika. – 2012, Nr. 12, p. 17